

Nr 4

*Utlåtande i anledning av väckta motioner om höjning av minimi-
åldern för erhållande av körkort för lätt motorcykel.*

Andra lagutskottet har till behandling förehåft två inom riksdagen väckta, till lagutskott hänvisade motioner, nr 18 i första kammaren av herr *Bengtson m. fl.* samt nr 24 i andra kammaren av herr *Svensson* i Vä. -

I motionerna, vilka är likalydande, har hemställts, »att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om sådan ändring av vägtrafikförordningen, att körkort för lätt motorcykel liksom för tung motorcykel må meddelas endast den, som fyllt 18 år».

Beträffande de skäl, som motionärerna anfört till stöd för sitt yrkande, får utskottet hänvisa till motionerna.

Enligt 29 § 1 mom. i gällande *vägtrafikförordning den 28 september 1951* får motorfordon eller med gummihjul försedd traktor — vad avser traktor blott vid färd på väg — föras endast av den, som genom körkort är berättigad att föra fordonet. Körkort må, enligt 3 mom. i samma lagrum, meddelas för bil endast den, som fyllt 18 år, och för motorcykel eller för traktor endast den, som fyllt 16 år. Körkort för traktor må dock, om särskilda skäl därtill är, även meddelas den, som fyllt 15 år. Körkort för motorcykel gäller, om innehavaren icke fyllt 18 år, endast för lätt motorcykel, d. v. s. motorcykel med tjänstevikt av högst 75 kilogram, samt för traktor. För cykel med hjälpmotor (»moped»), varmed förstås lätt motorcykel, som — med bibehållande i övrigt av de huvudsakliga kännetecknen på cykel — är utrustad med viss typ av motor, beträffande vilken bland annat gäller att den skall vara konstruerad för en hastighet av högst 30 kilometer i timmen och icke utan svårighet kunna ändras till högre hastighet, finns särskilda regler i *kungl. kungörelsen den 23 maj 1952 med vissa bestämmelser om cyklar med hjälpmotor*. För sådant fordon gäller icke något körkortstvång.

I 4 respektive 57 §§ vägtrafikförordningen stadgas vidare, att till lätt motorcykel icke må kopplas annat fordon samt att på dylik motorcykel icke må medtagas passagerare.

Enligt *vägtrafikstadgan den 23 oktober 1936* (ändr. bl. a. den 22 juni 1939), som föregick 1951 års vägtrafikförordning, indelades motorcyklarna i lätt-
1 — *Bihang till riksdagens protokoll 1955. 9 saml. 2 avd. Nr 4*

viktsmotorcyklar och tyngre motorcyklar. Till lättviktsmotorcykel hänfördes motorcykel, som var så inrättad, att den icke kunde på horisontell väg framföras med högre hastighet än 40 kilometer i timmen och endast med svårighet kunde ändras till högre hastighet och vars tjänstevikt icke översteg 60 kilogram. Med tyngre motorcykel avsågs motorcykel, som icke var att hänföra till lättviktsmotorcykel. För båda fordonstyperna gällde bestämmelser om körkort, och minimiåldern var i båda fallen 16 år.

1945 års trafiksäkerhetskommitté föreslog i betänkande med förslag till åtgärder för höjande av trafiksäkerheten (SOU 1948:20) att körkortsåldern för tyngre motorcykel skulle utgöra 18 år och för till 40 kilometer i timmen fartbegränsat motordrivet fordon, avsett för befordran av föraren ensam, 16 år.

Till grund för 1951 års vägtrafikförordning låg ett av *1944 års trafikförfattningsakkunniga* framlagt betänkande (SOU 1948:34). De sakkunniga förordade där, att indelningen av motorcyklar i lättviktsmotorcyklar och tyngre motorcyklar skulle ersättas med en indelning, efter tjänstevikt, i lätta motorcyklar och tunga motorcyklar. Vid övervägande av frågan om körkortsåldern för motorcykel hade de sakkunniga kommit till den uppfattningen, att 16- och 17-åringar i allmänhet icke torde ha den mognad, stadga och sans samt de kroppskrafter, som erfordrades för att på ett tillfredsställande sätt kunna manövrera motorcykel av större tyngd. Enligt de sakkunniga torde det särskilt vara mindre tillfredsställande att dylika ungdomar finge föra motorcykel med hivagn eller med passagerare. Å andra sidan syntes det enligt de sakkunniga angeläget, att dessa ungdomar icke utan starkt vägande skäl betogs alla möjligheter att använda motorfordon för sina färder till och från undervisningsanstalter eller arbetsplatser. Att härvid hänvisa 16- och 17-åringar endast till lättviktsmotorcyklar hade de sakkunniga under hänvisning till att det här rörde sig om ett ur trafiksäkerhetssynpunkt mindre tillfredsställande fordon ej funnit lämpligt. Skulle så bliva fallet, komme säkerligen de ungdomar under 18 år, som för sina färder till arbetsplatser o. s. v. bleve nödsakade att anskaffa lättviktsmotorcyklar, att vid uppnådd ålder av 18 år ofta vilja begagna möjligheten att använda annan motorcykel och därigenom förorsakas kostnader för ett nytt fordon. De sakkunniga uttalade, att det icke lärer vara statistiskt påvisat, att trafikolyckor förorsakats av motorcykelförare i åldern 16—17 år i relativt större omfattning än av dylika förare i högre ålder. Det syntes därför även väl strängt, att dessa ungdomars möjligheter att använda motorcykel begränsades att avse endast lättviktsmotorcykel. På grundval av dessa överväganden förordade de sakkunniga regler av innebörd, att körkort för motorcykel kunde meddelas den, som fyllt 16 år, men att dylikt körkort, intill dess föraren fyllt 18 år, endast skulle gälla för förande av lätt motorcykel.

I proposition nr 30 till *1951 års riksdag*, vari bl. a. anhölls om riksdagens

yttrande över förslag till vägtrafikförordning, upptogs de sakkunnigas förslag till bestämmelser om körkort för motorecykel.

Andra lagutskottet behandlade propositionen i sitt utlåtande nr 30 år 1951 och hade därvid även att taga ställning till motioner, I: 321 och II: 419, vari framställdes yrkande att minimiåldern för körkort måtte bestämmas till 18 år för såväl tung som lätt motorecykel. Utskottet framhöll härvid bland annat:

16- och 17-åringen torde i allmänhet icke ha den mognad, stadga och sans samt de kroppskrafter, som erfordras för att på tillfredsställande sätt kunna manövrera tung motorecykel. Särskilt gäller detta, då sådan motorecykel föres med sidvagn eller med passagerare. Med hänsyn härtill förefaller det befogat att — såsom i propositionen föreslagits — till 18 år höja minimiåldern för behörighet att föra tung motorecykel. Lika vägande skäl föreligga icke i fråga om lätt motorecykel. Härtill kommer, att det för ungdomar i 16—17-årsåldern kan vara av stor betydelse att äga tillgång till motorfordon för färd till och från undervisningsanstalter och arbetsplatser. Den lätta motorekeln har här en uppgift att fylla. Att tillåta sådan motorecykel för den, som fyllt 16 år, synes försvarligt även ur trafiksäkerhets-synpunkt. Det har nämligen icke statistiskt påvisats, att olyckor i trafik med lätt motorecykel förorsakats av förare i åldern 16—17 år i relativt större omfattning än av förare i högre ålder.

Utskottet avstyrkte förslaget om höjning av körkortsåldern till 18 år jämväl för lätt motorecykel. Riksdagen godtog utskottets mening.

Under behandlingen vid 1952 års riksdag av förslaget till kungörelse med vissa bestämmelser om cyklar med hjälpmotor berördes icke körkortsåldern för motoreyklar.

Frågor om åtgärder för åstadkommande av förbättrad trafiksäkerhet utreds f. n. av 1953 års trafiksäkerhetsutredning. Den av motionärerna upptagna frågan är icke särskilt nämnd i utredningens direktiv, men utredningen bör enligt direktiven vara oförhindrad att efter eget bedömande till behandling upptaga sådana frågor, som kan vara att beakta, såväl i vad dessa kan avse vägtrafiklagstiftningens innehåll och tillämpning som i övrigt. Utredningen har under år 1954 avgivit två betänkanden. Utredningens arbete väntas bli slutfört under år 1955.

Utskottet

Det är enligt utskottets mening av vikt att den i motionerna väckta frågan får en allsidig belysning. Utskottet har inhämtat, att spørsmålet kommer att upptagas till övervägande av 1953 års trafiksäkerhetsutredning. Inom utredningen pågår för närvarande en undersökning för utvärderande av olycksfrekvensen för ifrågavarande åldersgrupp. Utskottet anser med hänsyn härtill, att riksdagen icke nu bör taga ställning i frågan.

På grund av vad sålunda anförts får utskottet hemställa, att förevarande motioner, I: 18 och II: 24, icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 15 februari 1955

På andra lagutskottets vägnar:

EDVIN JACOBSSON

Vid detta ärendes behandling har närvarit

från första kammaren: herrar Nils Elowsson*, Sunne*, Axel E. Svensson, fru Svenson, fru Carlqvist, herrar Magnusson, Anders E. Johansson och Grönkvist;

från andra kammaren: herr Jacobsson i Tobo, fru Sandström*, herr Carlsson i Bakeröd, fröken Höjer, herrar Odhe, Bengtsson i Varberg, fröken Sandell och herr Fredriksson.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.